

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norwegian Embassy
Belgrade

Okrugli sto „Kako pokrenuti zelene javne nabavke u Srbiji?“ 7.06.2021.

Virtuelna baza znanja o ZeJN

Jasminka Ranđelović, mr biohem.
Programska koordinatorka ALHem-a

Događaj se realizuje u okviru projekta „Virtuelna baza znanja o zelenim javnim nabavkama u Srbiji“ koji se realizuje uz finansijsku podršku Balkanskog fonda za demokratiju, projekat nemačkog Maršal Fonda SAD i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu, a koji sprovodi ALHem.

ALHem – Alternativa za bezbednije hemikalije je organizacija civilnog društva, osnovana 2013. godine, radi ostvarivanja ciljeva u oblasti **održivog razvoja**-unapređenja zdravlja ljudi i životne sredine sa posebnim fokusom na **smanjenje rizika od hemikalija i proizvoda koji ih sadrže.**

ALHem je član:

- IPEN (<https://ipen.org/>)
- European Environmental Bureau (EEB - www.eeb.org)
- The Health and Environment Alliance (HEAL - www.env-health.org)
- Koalicija 27 (<https://www.koalicija27.org/>)

Zelene javne nabavke kroz sinergiju zainteresovanih strana (2019)

Nadležni državni
organi (Uprava
za JN, MZŽS)

Organizacije
civilnog društva

Mediji i
građani

Subjekti u
postupku
javnih nabavki
(naručioci,
ponuđači)

Definicija¹

„Proces u kojem javni sektor/naručioc nastoje da nabave dobra, usluge i radove sa smanjenim uticajem na životnu sredinu kroz celokupan životni ciklus, u odnosu na dobra, usluge i radove sa istom primarnom funkcijom, a koji bi inače bili nabavljeni.“

Koncept „zelenih nabavki“ – uticaj na životnu sredinu

Koncept „održivih nabavki“ – uticaj na životnu sredinu + socijalni + ekonomski uticaji

ISO 20400:2017 Održive nabavke

DOBROVOLJNI INSTRUMENT- za sada

The European Green Deal (2019) – „The Commission will propose further legislation and guidance on green public purchasing“.

¹U okviru dokumenta EU "Javne nabavke za bolje okruženje, saopštenje Evropske komisije „[Public procurement for a better environment](#)“, b.r. COM (2008) 400, 2008.

Benefiti od primene zelenih nabavki

Povoljni uticaji na
životnu sredinu

- Očuvanje i ušteda prirodnih resursa
- Ušteda energije i povećanje energetske efikasnosti
- Smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte
- Prevencija ili smanjenje zagađenja i stvaranja otpada
- Smanjenje upotrebe štetnih hemikalija
- **ZAŠTITA ZDRAVLJA**

Društvena korist

- Pобољшanje kvaliteta života građana
- Pokretanje pozitivnih promena u društvu
- Zашtita javnog interesa

Ekonomska korist

- Dugoročno, štede novac i resurse (LCC)
- Podsticanje industrije na inovacije i zelene tehnologije i proizvode
- Podsticanje cirkularne ekonomije
- Stvaranje društveno-odgovornog imidža kompanija

Politička korist

- Fokus na „ozelenjavanju“ nabavke proizvoda i usluga rezultira pozitivnom percepcijom **donosioca odluka u javnom sektoru** u od strane građana
- Briga za kvalitet života građana
- pokretačka snaga društvenih promena i podsticaj naručiocima

Učinci nabavke - svaki proizvod koji kupimo ima ogroman uticaj na životnu sredinu tokom celog životnog ciklusa

Lanac nabavke

- Potrošnja sirovina
- Upotreba energije/vode, emisije i (opasan) otpad iz industrijske obrade i prevoza

Upotreba

- Potrošnja energije/vode
- Stvaranje otpada i emisije
- Upotreba potrošnog materijala (npr. papir, tinta)

Odlaganje

- Stvaranje otpada
- Štetne emisije
- Nove potencijalne sirovine

Slajd preuzet iz Priručnika Evropske komisije koji je razvila mreža ICLEI-Lokalne vlasti za održivost, 2019.
https://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

Troškovi životnog ciklusa proizvoda

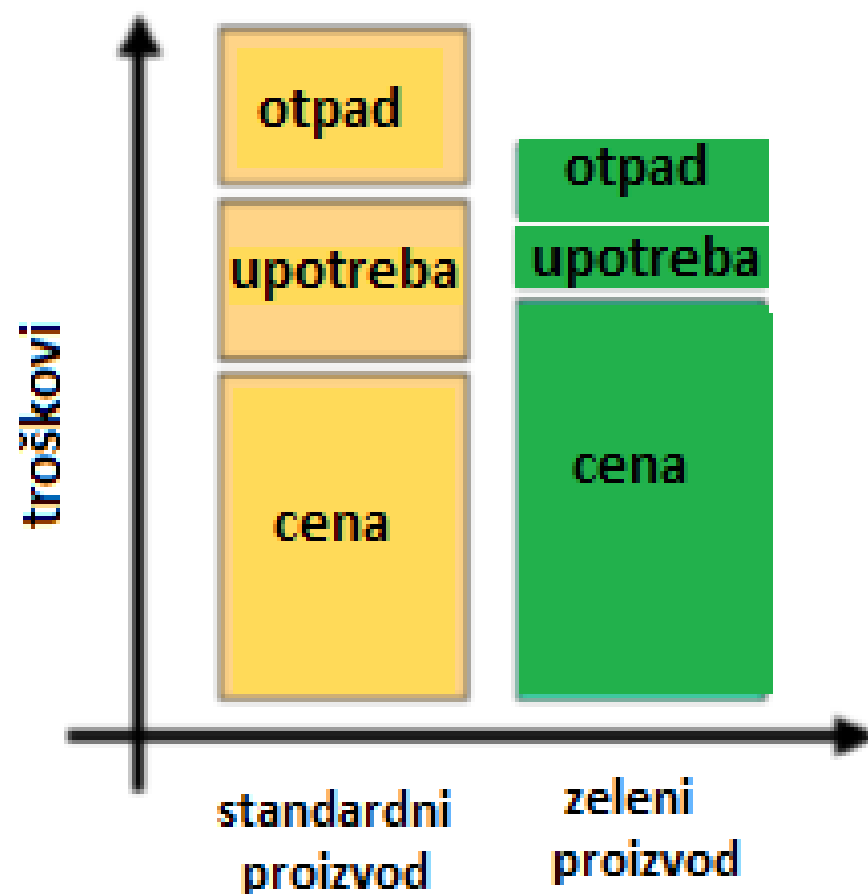

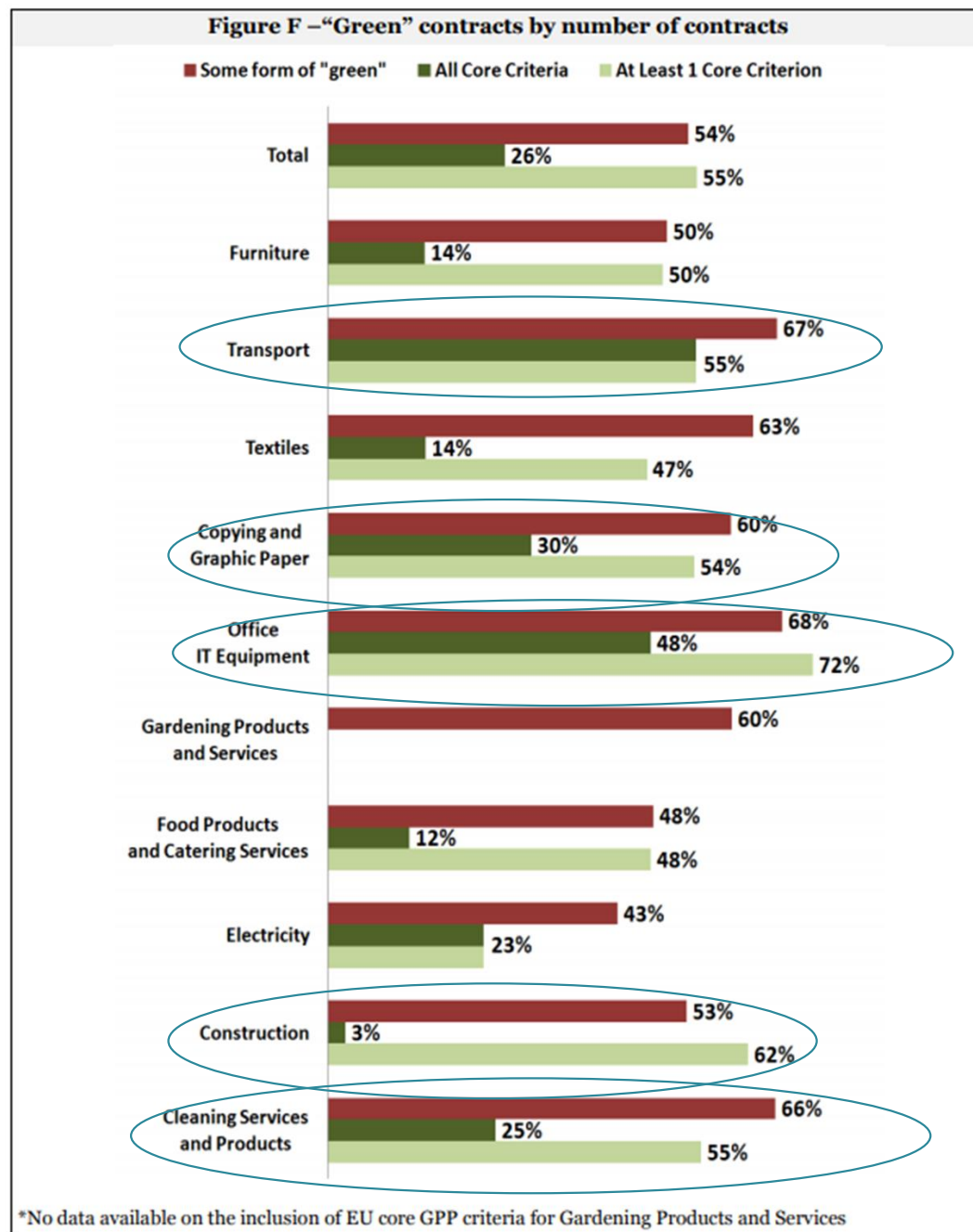
Foto (kasica): <https://www.pexels.com/photo/person-holding-coin-1602726/>

Ref.Kriterijumi za usluge čišćenja i sredstva za čišćenje

Implementacija ZeJN u brojevima

- Oko **55% ugovora** javnih nabavki u EU **uključuje najmanje 1 kriterijum** za zelene nabavke
- U oko **40% ukupne vrednosti ugovora** sprovedenih nabavki u EU su bili korišćeni kriterijumi za ZeJN
- Vodeće zemlje EU koje primenjuju ZeJN: Belgija, Danska, Finska, Holandija, Švedska, a u našem regionu Slovenija
- Evropska komisija je razvila do sada (jun 2021) **20 kriterijuma za ZeJN** (GPP criteria)

Implementacija ZeJN u brojevima

STRATEŠKI OKVIR REPUBLIKE SRBIJE U VEZI (ZELENIH) JAVNIH NABAVKI

- **Strategija razvoja javnih nabavki (2014-2018)-istekla**

2015: Smernice UJN „Zelene javne nabavke“, obuka za naručioce

2016: Sprovedene su obuke za predstavnike MSP, ponuđača

2017: N/A

2018: Studijska poseta za ZJN (Holandija)

- **Program razvoja javnih nabavki u RS (2019-2023)-na snazi**

Usvojen 13.11.2019. godine

*„У циљу успешне примене **зелених јавних набавки**, планира се израда анализа и препорука за повећање броја зелених јавних набавки и одговарајуће смернице.“*

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА 2021. ГОДИНУ

4) <u>Промовисање и подстицање</u> еколошког и социјалниг аспекта у јавним набавкама и иновацијама	Показатељ исхода: Број спроведених јавних набавки са применом еколошких критеријума ПВ (2020) –нема података ЦВ (2021)- 5
--	--

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA

("Sl. glasnik RS", br. 124/2012, 14/2015 i 68/2015)

Zakon o javnim nabavkama

„Službeni glasnik RS“, br. 124/12, 14/15 i 68/15),
nevažeći!

Čl.13, čl.73 (elementi kriterijuma: životna sredina i energetska efikasnost, korišćenje oznaka)

Pruža mogućnost da se kroz segmente postupka javne nabavke primenjuju ekološki kriterijumi i drugi kriterijumi održivosti, ali naručioci imaju slobodu da odluče da li i na koji način će ih primenjivati

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA

("Sl. glasnik RS", br. 91/2019)

Novi Zakon o javnim nabavkama

„Službeni glasnik RS“, br. 91/19 usvojen 24.12.2019. godine, **u primeni od 1.07.2020.**

Čl.99, 102 (TS); 132, 134 (KDU); 127 (EMAS, standardi)

Novine: veći fokus na životnom ciklusu proizvoda, trošak životnog ciklusa, uključivanje ekoloških karakteristika u tehničke specifikacije predmeta nabavke, standardi, EMAS, označavanje, inovacija i sl.).

Baziran na EU Direktivama (2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU)

EU GPP kriterijumi

https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Translate this page

Environment

[Home](#) > [Green Public Procurement](#) >

Green Public Procurement

News and Events

About GPP

GPP Criteria

Background and approach

[EU GPP Criteria](#)

Process for setting criteria

Criteria development workplan

GPP Good Practice

Legal Framework

Policy Framework

GPP Advisory Group

National Action Plans

EU GPP criteria

The EU GPP criteria are developed to facilitate the inclusion of green requirements in public tender documents. While the adopted EU GPP criteria aim to reach a good balance between environmental performance, cost considerations, market availability and ease of verification, procuring authorities may choose, according to their needs and ambition level, to include all or only certain requirements in their tender documents.

Cleaning products and services

- [Technical background report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2018)

NEW Computers, monitors, tablets and smartphones

- [EU GPP criteria](#) (published in 2021)

Cleaning products and services

- [Technical background report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2018)

[bg](#) [cs](#) [es](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [fi](#) [it](#) [lt](#)
[lv](#) [hr](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [sv](#)

NEW Computers, monitors, tablets and smartphones

- [EU GPP criteria](#) (published in 2021)

Copying and graphic paper

- [Technical background report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2008)

[bg](#) [cs](#) [es](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [lt](#) [lv](#)
[hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Data centres, server rooms and cloud services

- [Technical background report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2020)

[bg](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [el](#) [en](#) [es](#) [et](#) [fi](#) [fr](#) [ga](#) [hr](#)
[hu](#) [it](#) [lt](#) [lv](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [sv](#)

Electricity

- [Technical background report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2012)

[bg](#) [cs](#) [es](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [it](#) [lt](#) [lv](#)
[hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Electrical and Electronic Equipment used in the Health Care Sector

- [Technical Background Report](#)
- [EU GPP criteria](#) (published in 2014)

[bg](#) [cs](#) [es](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [it](#) [lt](#)
[lv](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#)

Food Catering services and vending machines

Furniture

- [Technical background](#)

VODIČ

kroz kriterijume za zelene javne nabavke

UVODNI DEO

Oktober, 2019. Godine

This project is financially supported by the Royal Norwegian Embassy in Belgrade <https://www.amb.no/en/belgrade/>
Financijalno podrška Ambasade Norveške u Beogradu <https://www.amb.no/en/belgrade/>

Vodič kroz kriterijume za zelene javne nabavke

- Da pruži dodatna pojašnjenja za primenu kriterijuma za ZeJN u toku postupka javnih nabavki
- Namenjen ključnim učesnicima u postupku javnih nabavki (naručiocima i ponuđačima), ali i ostalim zainteresovanim stranama (potrošači, proizvođači, organizacije koje žele da unaprede postupke svoje nabavke, itd).

Sadržaj Vodiča

Vodič kroz kriterijume za ZeJN
-Kriterijumi za usluge čišćenja zatvorenih
prostora i sredstva za čišćenje

EU GPP criteria for
indoor cleaning
services

UVOD

1. PODRUČJE PRIMENE

2. KLJUČNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU

3. USLUGE ČIŠĆENJA ZATVORENIH PROSTORA I
SREDSTVA ZA ČIŠĆENJE-KRITERIJUMI ZA ZeJN

3.1. Predmet javne nabavke i kriterijumi za izbor (KI)

3.2. Tehničke specifikacije (TS) i Kriterijumi za dodelu ugovora (KD)

3.3. Odredbe o izvršenju ugovora

4. TROŠKOVI ŽIVOTNOG CIKLUSA

1. INTRODUCTION –Definition and Scope

2. KEY ENVIRONMENTAL IMPACTS

3. EU GPP CRITERIA

3.1. Subject matter and selection criteria (SC)

3.2. Technical specifications (TS) and award criteria (AC)

3.3. Contract performance clauses

4. LIFE CYCLE COSTING

Dve grupe kriterijuma

Obaveznost kriterijuma?

- **Osnovni** -odnose se na najznačajnije uticaje na životnu sredinu i osmišljeni su da se koriste uz minimalne dodatne provere ili povećanje troškova (*eng. Core criteria*)
- **Sveobuhvatni kriterijumi** - za najbolje performanse, međutim – tehnički veoma složeni - zahtevaju dodatni napor, znanje i vreme (*eng. Comprehensive criteria*)

- **Kriterijumi** – služe kao smernice za naručioce; na naručiocima je na koji način i u kojoj meri će primeniti koje kriterijume

- **Osnovni ili sveobuhvatni kriterijumi**
– Odluka je na naručiocima

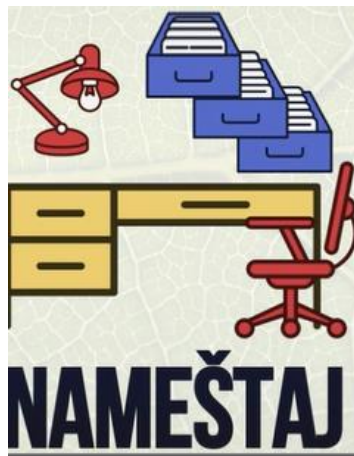

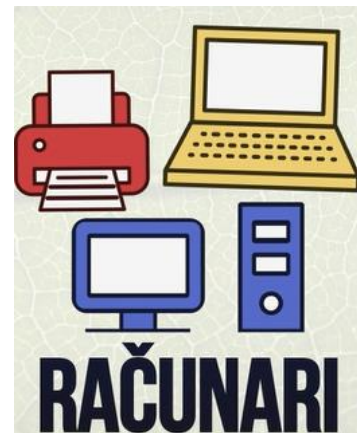
PAPIR

ČIŠĆENJE

NAMEŠTAJ

RAČUNARI

BOJE I LAKOVI

- Vodič kroz kriterijume za zelene javne nabavke koji je baziran na EU kriterijumima za zelene javne nabavke (EU GPP criteria) i tehničkim specifikacijama za šest grupa proizvoda

- Grafički papir i papir za fotokopiranje
- Usluge i sredstva za čišćenje u zatvorenom prostoru i javnim površinama
- Boje i lakovi
- Nameštaj
- IT oprema

European Commission

ENVIRONMENT

European Commission > Environment > Green Public Procurement > Criteria >

Home About us Policies Funding Legal compliance News & outreach

Green Public Procurement

News and Events

About GPP

GPP Criteria

Background and approach

EU GPP Criteria

Process for setting criteria

Criteria development workplan

GPP Good Practice

Legal Framework

Policy Framework

GPP Advisory Group

National Action Plans

GPP Projects and Toolkit

EU GPP criteria

The EU GPP criteria are developed to facilitate the inclusion of green requirements in public tender documents. While the adopted EU GPP criteria aim to reach a good balance between environmental performance, cost considerations, market availability and ease of verification, procuring authorities may choose, according to their needs and ambition level, to include all or only certain requirements in their tender documents.

NEW Cleaning products and services

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2018)

Computer and monitors

- Technical Background Report
- EU GPP criteria (published in 2016)

Copying and graphic paper

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2008)

Electrical and Electronic Equipment used in the Health Care Sector

- Technical Background Report
- EU GPP criteria (published in 2014)

PROGRAM OBUKE ZA ZELENE JAVNE NABAVKE

OPŠTI MODULI

1. modul:
Uvod u ZeJN

2. modul:
Pravni aspekt ZeJN

3. modul:
Strateško
planiranje
Procena potreba
Analiza tržišta

4. modul:
ZeJN, cirkularna
ekonomija i sistem
menadžmenta

MODULI SPECIFIČNI ZA ODREĐENU GRUPU PROIZVODA/USLUGA

5. modul:
Papir za
fotokopiranje
i grafički papir

6. modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
zatvorenih
prostora

7. modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
javnih prostora

8. modul:
Nameštaj

OPŠTI MODULI

1. modul:
Uvod u ZeJN

2.modul:
Pravni aspekt ZeJN

3. modul:
Strateško
planiranje
Procena potreba
Analiza tržišta

4. modul:
ZeJN, cirkularna
ekonomija i sistem
menadžmenta

MODULI SPECIFIČNI ZA ODREĐENU GRUPU PROIZVODA/USLUGA

5. modul:
Papir za
fotokopiranje
i grafički papir

6. modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
zatvorenih
prostora

7.modul:
Usluge i sredstva
za čišćenje
javnih prostora

8.modul:
Nameštaj

O NAMA

VESTI

KAMPANJE

PROJEKTI

ZELENE NABAVKE

PUBLIKACIJE

ASK REACH

ZA MEDIJE

BLOG

KONTAKT

ZELENE JAVNE NABAVKE

Više o projektu >>

ZELENE NABAVKE

ZELENE JAVNE NABAVKE predstavljaju proces u kojem javni sektor/naručioci nastoje da nabave dobra, usluge i radove sa smanjenim uticajem na životnu sredinu kroz njihov životni ciklus, u odnosu na dobra, usluge i radove koji bi inače bili nabavljeni, a koji imaju istu primarnu funkciju.

Prepoznato je da se kroz posvećen pristup nabavci i vođenjem računa, ne samo o inicijalnim troškovima za nabavljene dobra, radove i usluge, već i obraćanjem pažnje na uticaje koje oni imaju u različitim fazama životnog ciklusa, može doći do značajnih ušteda, smanjenih negativnih uticaja na životnu sredinu i pozitivnih uticaja na društvo.

BAZA ZNANJA

ZELENE JAVNE NABAVKE U REPUBLICI SRBIJI

IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU POSTOJEĆIH KAPACITETA, DOSADAŠNJE PRAKSE I ZAINTERESOVANOSTI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA U SPROVOĐENJU ZELENIH NABAVKI U REPUBLICI SRBIJI

SMERNICE ZA ZELENE NABAVKE ZA ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

VODIČ KRITERIJUM ZA ZELENE JAVNE NABAVKE

VODIČ KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE - NAMEŠTAJ

VODIČ KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE - PAPIR

VODIČ KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE - RAČUNARI I MONITORI

VODIČ KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE - USLUGE I SREDSTVA ČIŠĆENJA

Zelene nabavke - ALHem

Alternativa za bezbednije hemika

youtube.com/channel/UCoFAv7OI2gw3kl2vS79Tsgw

<

B | T | D

The Balkan Trust
for Democracy

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norwegian Embassy

Belgrade

ISKORISTIMO SVOJU KUPOVNU MOĆ DA OZELENIMO SRBIJU!

www.alhem.rs

www.facebook.com/alhem

office@alhem.rs

Događaj se realizuje u okviru projekta „Virtuelna baza znanja o zelenim javnim nabavkama u Srbiji“ koji se realizuje uz finansijsku podršku Balkanskog fonda za demokratiju, projekat nemačkog Maršal Fonda SAD i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu, a koji sprovodi ALHem.